

Lokalt utvecklingsarbete i storstäderna m.m.

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2003/04:49 Lokalt utvecklingsarbete i storstäderna. I betänkandet behandlas även tre motioner som har väckts med anledning av skrivelsen och ett antal motionsyrkanden om lokalt utvecklingsarbete i storstäderna, integrationspolitik samt svenskt medborgarskap som väckts under den allmänna motionstiden hösten 2003.

I skrivelsen redovisas hur storstadspolitiken har utvecklats sedan riksdagen tog ställning till storstadspropositionen 1998. Skrivelsen innehåller även regeringens bedömningar om politikens fortsatta inriktning och förändringar för att ytterligare utveckla storstadspolitiken. Skrivelsen inriktas på insatser inom politikområdets segregationsmål och på de lokala utvecklingsavtalen.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Till betänkandet har fogats 12 reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Lokalt utvecklingsarbete i storstäderna.....	6
Integrationspolitik.....	13
Svenskt medborgarskap.....	18
Reservationer.....	22
1. Socialt utsatta områden, punkt 2 (fp).....	22
2. Socialt utsatta områden, punkt 2 (kd).....	22
3. Mottagande av nyanlända flyktingar, punkt 3 (m).....	23
4. Sfi och praktik, punkt 4 (m, c).....	24
5. Tvåspråkig undervisning, punkt 5 (m).....	24
6. Integrationspolitik, punkt 7 (m).....	25
7. Integrationspolitik, punkt 7 (fp).....	26
8. Integrationspolitik, punkt 7 (kd).....	27
9. Integrationspolitik, punkt 7 (c).....	27
10. Integrationspolitik, punkt 7 (mp).....	28
11. Svenskt medborgarskap, punkt 8 (fp).....	29
12. Svenskt medborgarskap, punkt 8 (kd).....	30
Särskilt yttrande.....	31
Svenskt medborgarskap, punkt 8 (v).....	31
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	32
Skrivelsen.....	32
Följdmotioner.....	32
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fortsatt storstadspolitik

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf17, 2003/04:Sf19 och 2003/04:Sf305.

2. Socialt utsatta områden

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf326 yrkande 27, 2003/04:Sf402 yrkande 24 och 2003/04:Bo255 yrkande 2.

Reservation 1 (fp)

Reservation 2 (kd)

3. Mottagande av nyanlända flyktingar

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf18 yrkandena 1–5 och 10.

Reservation 3 (m)

4. Sfi och praktik

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf18 yrkandena 6–9.

Reservation 4 (m, c)

5. Tvåspråkig undervisning

Riksdagen avslår motion 2003/04:Sf18 yrkandena 11 och 12.

Reservation 5 (m)

6. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2003/04:49 till handlingarna.

7. Integrationspolitik

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf247, 2003/04:Sf325 yrkandena 1–5, 7 och 27, 2003/04:Sf326 yrkande 1, 2003/04:Sf346 yrkandena 1 och 3, 2003/04:Sf347, 2003/04:Sf364, 2003/04:Sf393, 2003/04:Sf396 yrkande 17 och 2003/04:Sf402 yrkande 1.

Reservation 6 (m)

Reservation 7 (fp)

Reservation 8 (kd)

Reservation 9 (c)

Reservation 10 (mp)

8. Svenskt medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf219, 2003/04:Sf326 yrkandena 19–21, 2003/04:Sf394 och 2003/04:Sf402 yrkande 32.

Reservation 11 (fp)

Reservation 12 (kd)

Stockholm den 2 mars 2004

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Ronny Olander (s), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Anita Jönsson (s), Mona Berglund Nilsson (s), Mariann Ytterberg (s), Anita Sidén (m), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Anna Lilliehöök (m), Göte Wahlström (s), Mona Jönsson (mp), Kurt Kvarnström (s) och Kalle Larsson (v).

Redogörelse för ärendet

Regeringen lämnar i skrivelsen 2003/04:49 Lokalt utvecklingsarbete i storstäderna en redogörelse för hur storstadspolitiken utvecklats sedan riksdagens storstadspolitiska beslut 1998. Skrivelsen inriktas på insatser för att uppnå det andra storstadspolitiska målet, dvs. att bryta segregationen, och på de lokala utvecklingsavtalen. Den innehåller även regeringens bedömningar om politikens fortsatta inriktning och förändringar för att ytterligare utveckla storstadspolitiken.

Med anledning av skrivelsen har tre motioner väckts. I betänkandet behandlar socialförsäkringsutskottet även 26 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2003. De behandlade förslagen återges i *bilaga 1*.

Utskottets överväganden

Lokalt utvecklingsarbete i storstäderna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör lägga regeringens skrivelse 2003/04:49 till handlingarna och avslå motionsyrkanden om de fortsatta storstadspolitiska satsningarna, socialt utsatta områden, flyktningmottagande, sfi och praktik samt tvåspråkig undervisning.

Jämför reservationerna 1 (fp), 2 (kd), 3 (m), 4 (m, c) och 5 (m).

Bakgrund

Riksdagen beslutade år 1998 om målen för storstadspolitiken (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34): att ge storstadsregionerna goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt och därmed kunna bidra till att nya arbetstillfällen skapas såväl inom storstadsregionerna som i övriga delar av landet (tillväxtmålet) samt att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika och jämställda levnadsvillkor för storstäders invånare (segregationsmålet). Strukturella insatser i syfte att uppnå storstadspolitikens tillväxtmål sker främst inom andra politikområden. Det andra målet – att bryta segregationen – är i sin tur nedbrutet på åtta delmål: att höja sysselsättningsgraden i de socialt utsatta bostadsområdena, att minska socialbidragsberoendet, att stärka det svenska språkets ställning, att ge alla elever förutsättningar att nå målen i grundskolan, att höja utbildningsnivån i den vuxna befolkningen, att se till att alla stadsdelar i storstäderna uppfattas som attraktiva och trygga av dess invånare och att de utgör goda och hälsosamma livsmiljöer, att förbättra folkhälsoläget samt att öka det demokratiska deltagandet och delaktigheten i de utsatta bostadsområdena.

En särskild Storstadsdelegation inom Regeringskansliet fick i uppdrag att utveckla och samordna den nationella storstadspolitiken.

Det storstadspolitiska arbetet har främst inriktats på målet att bryta segregationen i storstäderna genom lokala utvecklingsavtal. Lokala utvecklingsavtal är ett nytt instrument som möjliggör ett tvärsektorieellt arbetssätt. Regeringen gjorde bedömningen i storstadspropositionen att lokala utvecklingsavtal skulle tas fram för de mest utsatta stadsdelarna i storstadsregionerna. De lokala utvecklingsavtalen innehåller lokalt framtagna mål, åtgärdsplaner, en reglering av de statliga och kommunala åtagandena i respektive områden, samt en plan för uppföljning och utvärdering. Av planen framgår det hur kostnaderna för överenskomna åtgärder skall finansieras. De lokala utvecklingsavtalen träffas mellan staten och de berörda kommunerna. Avtalen godkänns slutligen av regeringen. Totalt omfattas 24 stadsdelar i sju kom-

muner av lokala utvecklingsavtal. De medverkande kommunerna är: Botkyrka, Göteborg, Haninge, Huddinge, Malmö, Stockholm samt Södertälje. I framtagandet av stadsdelarnas lokala åtgärdsplaner och kommunens lokala utvecklingsavtal har fyra centrala metoder tillämpats: målstyrning, samverkan, långsiktighet och underifrånperspektiv.

Särskilda medel motsvarande drygt 2 miljarder kronor i statliga åtaganden har använts för en långsiktigt hållbar utveckling av utsatta stadsdelar. Kommunerna har tillskjutit motsvarande resurser, vilket givit en sammanlagd utvecklingsresurs på drygt 4 miljarder kronor. De särskilda medlen till de lokala utvecklingsavtalen upphör i och med 2004 då storstadspolitiken införlivas i kommunernas ordinarie verksamhet.

Skrivelsen

I skrivelsen redovisar regeringen hur storstadspolitiken utvecklats sedan riksdagens storstadspolitiska beslut 1998. Skrivelsen inriktas på insatser för att uppnå det andra målet, dvs. att bryta segregationen, och på de lokala utvecklingsavtalen. Den innehåller även regeringens bedömningar om politikens fortsatta inriktning och förändringar för att ytterligare utveckla storstadspolitiken. I skrivelsen belyses även insatser inom ramen för avtalen i relation till det första målet, dvs. tillväxtmålet. Tillväxtmålet i sin helhet redogörs emellertid inte för i skrivelsen, eftersom tillväxtmålet omfattar också andra storstadsregioner än de som omfattas av de lokala utvecklingsavtalen.

I de utvärderingar av storstadsarbetet som hittills har utförts på uppdrag av regeringen konstateras att för kort tid har gått för att kunna dra några säkra slutsatser av deras effekter. Regeringen menar dock att mycket tyder på att det storstadspolitiska arbetet bidrar till en positiv utveckling och gör bedömningen att storstadspolitiken har gett positiva resultat. Flera negativa trender har brutits bl.a. vad gäller sysselsättningsnivåer, socialbidragsberoende och valdeltagande. I skrivelsens bilaga 3 redovisas att förvärvsintensiteten i de 24 stadsdelarna ökat från i genomsnitt 45,8 % år 1997 till 53,4 % år 2001, andelen långvariga socialbidragstagare i de 24 stadsdelarna har minskat från i genomsnitt 16,1 % år 1997 till 10,4 % år 2002, samt valdeltagandet vid riksdagsvalet 2002 har ökat i ett tiotal stadsdelar jämfört med valet 1998. Utvecklingen i de 24 stadsdelar som är delaktiga i det lokala utvecklingsarbetet är starkare än i storstadsområden generellt. Förbättringen i berörda stadsdelar kan därför inte ses som ett resultat av den allmänna konjunkturutvecklingen. I skrivelsen redovisas även att framgångsrika kultursatsningar genomförts och att nya former av förskoleverksamhet med nya pedagogiska arbetssätt har prövats. Bland annat har alla barn från tre år erbjudits förskola på deltid. Brottsförebyggande insatser har bedrivits på olika sätt, bl.a. har fler lokala brottsförebyggande råd inrättats.

Glappet till nationella genomsnittsnivåer avseende bl.a. sysselsättning, andel personer med långvarigt behov av försörjningsstöd, utbildningsnivå, etc. är dock fortfarande stort, och det är angeläget att utvecklingsarbetet fullföljs.

Utvecklingen för att bryta segregationen går nu in i en andra fas. Framgångsrika insatser skall göras permanenta och inordnas i ordinarie strukturer. Det gäller för såväl kommuner som statliga myndigheter och andra involverade aktörer. Regeringen bedömer att det finns goda förutsättningar att vidareutveckla de lokala utvecklingsavtalen. Bland annat kan detta ske genom fler och mer konkreta samverkansöverenskommelser mellan statliga myndigheter, kommuner och lokala aktörer.

Det är nödvändigt att omvandla storstadsarbetets erfarenheter till kunskap. Under hösten 2003 har en särskild utredare tillkallats för att utvärdera de rapporter m.m. som tagits fram inom ramen för arbetet med de lokala utvecklingsavtalen. Utredaren skall inventera, sammanställa och analysera rapporterna i syfte att omvandla gjorda erfarenheter till kunskap. Kunskapen skall inte minst göras tillgänglig för kommuner och stadsdelar som inte omfattas av lokala utvecklingsavtal. Uppdraget skall redovisas senast i mars 2005. Ett delbetänkande med förslag på ett långsiktigt nationellt utvärderingsprogram för de lokala utvecklingsavtalen skall lämnas senast den 30 april 2004.

Motioner

I motion Sf18 av Per Westerberg m.fl. (m) återges Moderaternas syn på segregationsproblematiken. I stället för den storstadspolitiska satsningen behövs ett nytt system för flyktingmottagning. I motionen begärs bl.a. tillkännagivanden om att flyktingpolitiken bör vara ett statligt ansvar och att eget ansvar och valfrihet skall vara vägledande principer vid flyktingmottagandet samt att egenförsörjning alltid skall uppmuntras. Motionärerna framhåller att statens roll är att ge information och stöd och inga människor som har uppehållstillstånd skall hindras att flytta. Det begärs vidare tillkännagivanden om att dagens system för avtalsskrivning och kommunplacering bör avskaffas, målet bör vara att ha introduktion på heltid för alla som kan, samt det statliga anslaget bör delas upp i två delar. Motionärerna föreslår en introduktionspeng, som kan skapa valfrihet och mångfald inom språkutbildningen, samt en ersättning som via den kommun man bosätter sig i används för introduktionsersättning och andra kommunala kostnader. Vidare begärs tillkännagivanden om att sfi bör kombineras med arbetsmarknadsinsatser, validering av utländsk utbildning och värdering av yrkeserfarenhet skall inledas under introduktionstiden, myndigheter som validerar bör ges i uppdrag att se mer till tidigare utbildnings kunskapsinnehåll och mindre jämföra kursplaners upplägg samt möjlighet till kompletterings- och lärlingsutbildningar. Motionärerna anför att utbildare bör ha möjlighet att kombinera språk- och yrkesutbildning eller praktik. Utbildning och yrkeserfarenhet är en färskvara, och en lång väntan minskar värdet av en utbildning. Människor skall få information om möjlighet till validering omedelbart, och möjligheter till kompletteringsutbildningar måste finnas för att man skall kunna dra nytta av tidigare utbildning och inte behöva börja från början. Lärlingsutbildningar är bra för att människor skall komma ut på arbetsmarknaden. Därutöver begärs tillkännagivanden om statens ansvar för en fungerande vård av tortyrskadade människor samt natio-

nell uppdrag för kunskapsutveckling och stöd på detta område, skolor skall ha möjlighet att ge elever tvåspråkig undervisning samt alla skall ha möjlighet att fritt välja den skola som passar dem bäst.

I motion Sf17 av Luciano Astudillo (s) anförs att storstadssatsningen varit framgångsrik för Malmö och måste vidareutvecklas, stärkas och spridas till de kommuner och stadsdelar som inte tagit del av satsningen. Motionären begär ett tillkännagivande för regeringen om att ta till vara de goda erfarenheterna från storstadssatsningen.

I motion Sf19 av Christina Axelsson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om behovet av en fortsatt uuthållig storstadspolitik. Motionärerna föreslår att det lokala utvecklingsarbetet får en naturlig fortsättning med särskild inriktning på riktade resurser till de områden i storstäderna som har extraordinära behov för att ge alla en likvärdig välfärd.

I motion Sf326 yrkande 27 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om åtgärder för att lyfta socialt utsatta områden. Motionärerna framhåller att i invandratäta, socialt utsatta områden behöver en positiv spiral skapas. Det kan handla om att skapa magnetskolor, tillträde till arbetsmarknaden och att lokalisera kommunala och statliga förvaltningar till de utsatta områdena.

I motion Sf402 yrkande 24 av Sven Brus m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om utplacering av myndigheter, institutioner och kommunal verksamhet till ”invandratäta” områden. Motionärerna anför att den mest kraftfulla åtgärden för att motverka segregation är att se till att alla bostadsområden har en blandad bebyggelse med flera olika upplåtelse- och bebyggelseformer. Motionärerna anför vidare att en viktig målsättning i integrationsarbetet är att alla skall bo i en trygg och attraktiv stadsdel. För att åstadkomma detta måste brottsförebyggande åtgärder uppmärksammas mer i stadsplaneringen, bl.a. i översiktsplanen. Därtill bör kommunala verksamheter och myndigheter flyttas ut eller stora privatföretag lockas till miljonprogramsområden.

I motion Bo255 yrkande 2 av Ronny Olander (s) begärs ett tillkännagivande om att Integrationsverket bör överväga hur integrationsarbetet i bostadsmiljöerna kan stödjas genom bättre utnyttjande av de möjligheter som erbjuds i koloniträdgårdsverksamheten. Motionären anför att koloniföreningarnas breda rekrytering avseende kön, ålder och bakgrund gör dem väl lämpade att även bidra till integrationen av invandrare i samhället och till ett gemensamt ansvarstagande.

I motion Sf305 av Börje Vestlund (s) begärs ett tillkännagivande om en snar utvärdering av storstadspolitikens integrationsmål. Motionären framhåller att effekterna av samordningen av befintliga offentliga medel för att öka integrationen och bättre fördela resurserna till utsatta ytterstadsområden bör utvärderas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att storstadspolitiken är en viktig del i arbetet med att bryta segregationen och att förbättra storstadsregionernas förutsättningar. Storstadspolitiken är, liksom integrationspolitiken, långsiktig och tvärsektoriell. Kommunernas ordinarie insatser är av stor betydelse liksom insatser som sker inom andra politikområden, exempelvis arbetsmarknads- och utbildningsinsatser.

I regeringens skrivelse redovisas utvecklingen inom storstadspolitiken, såvitt avser målet att bryta segregationen, sedan 1998. Informationen i skrivelsen är på många sätt värdefull och ger utskottet och riksdagen ökad kunskap om slutsatser och erfarenheter av lokalt utvecklingsarbete inför framtida beslutsfattande, både när det gäller storstadsfrågor och insatser inom andra politikområden. Statistiken är glädjande positiv i flera avseenden – fler har arbete, färre hushåll är beroende av socialbidrag och valdeltagandet i valet hösten 2002 ökade i flera stadsdelar.

I de 24 stadsdelar som är delaktiga i lokala utvecklingsavtal har ett omfattande arbete bedrivits. Cirka 1 000 insatser har genomförts och möjligheten har givits åt ca 250 000 personer att påverka sin egen och stadsdelens utveckling. Stat, kommun, landsting, näringsliv, frivilligorganisationer, boende och andra lokala aktörer har samverkat brett kring insatser för att bryta segregationen och främja tillväxt.

Trots en positiv utveckling i berörda stadsdelar är glappet till nationella genomsnittsnivåer stort avseende bl.a. sysselsättning, behovet av ekonomiskt bistånd och utbildningsnivå. Utskottet kan därför konstatera att utvecklingen inom politikområdet inte är tillfredsställande i förhållande till de uppsatta målen. Det understöds även av Integrationsverkets slutrapport från den nationella utvärderingen av storstadssatsningen (2002), enligt vilken den positiva utvecklingen avseende arbetslöshet och socialbidrag hämmats av att storstadssatsningens områden förlorat relativt sett resursstarka personer i flyttutbytet med omvärlden. Även antalet sjukdagar per sjukförsäkrad perioden 1999–2001 ökade mer i stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal än i de kommuner de ligger i, trots betydligt högre utgångsnivåer. Integrationsverket påpekar att det dock ännu är för tidigt att i den tillgängliga statistiken kunna skönja några resultat av de insatser som genomförts inom storstadssatsningens ramar.

I skrivelsen redovisas både iakttagelser som regeringen bedömer vara ett faktiskt resultat av insatserna inom ramen för politikområdet och det som snarare kan relateras till generella omvärldsförändringar. Det framgår inte med tydlighet på vilket sätt förbättringarna i de 24 stadsdelarna är en effekt av de statliga insatserna. Utskottet har förståelse för svårigheter att redovisa olika delar av storstadspolitiken utveckling, bl.a. av det skälet att lokala utvärderare kommit olika långt i sitt arbete och att en heltäckande bild av resultaten av utvärderingarna inte kan ges.

Utskottet uppmärksammar emellertid att regeringen tillsatt en utredare under hösten 2003 för att inventera, sammanställa och analysera det material i form av utvärderingar, rapporter och särskilda studier m.m. som tagits fram inom ramen för arbetet med de lokala utvecklingavtalen, i syfte att omvandla gjorda erfarenheter till kunskap (dir. 2003:136). Ett delbetänkande skall lämnas senast i april 2004. Utskottet ser positivt på att en utvärdering kommer till stånd och att vunna erfarenheter sprids såväl inom storstadsregionerna som till landet i övrigt.

Utskottet uppmärksammar även att Integrationsverket i regleringsbrevet för budgetåret 2004 fått i uppdrag att senast den 30 juni 2004 redovisa utvecklingen i de bostadsområden som omfattas av lokala utvecklingsavtal med utgångspunkt från en särskild databas.

Enligt utskottets mening är det viktigt att följa utvecklingen och resultaten av det långsiktiga storstadspolitiska arbetet.

Motionerna Sf17, Sf19 och Sf305 får med det anförda anses tillgodosedda och avstyrks.

Enligt 1 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar skall varje kommun planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Vid planeringen av bostadsförsörjningen skall kommunen, om det behövs, samråda med andra kommuner som berörs av planeringen.

Bostadsutskottet behandlade senast i betänkande 2003/04:BoU1 motioner om boendeintegration. Utskottet delade motionärernas uppfattning om vikten av att på olika sätt motarbeta segregation i boendet liksom i samhällslivet i övrigt. Det gäller såväl den fysiska planeringen som i kommunernas arbete med bostadsförsörjningsplaneringen i övrigt. Enligt bostadsutskottet torde det stå utom allt tvivel att även regeringen omfattar åsikten att segregationen i boendet måste motverkas med bostadspolitiska och andra tillgängliga medel. Motionerna avstyrktes därmed.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrks motionerna Sf326 yrkande 27, Sf402 yrkande 24 och Bo255 yrkande 2.

När det gäller mottagande av nyanlända flyktingar vill utskottet framhålla att enligt gällande ordning inom det samordnade flyktingmottagandet skall samhällets insatser under den första tiden syfta till att ge de nyanlända förutsättningar att snabbast möjligt få en bostad, en reguljär sysselsättning med normal försörjning, goda kunskaper i svenska samt förutsättningar för att bli delaktiga i samhällslivet. Introduktionen skall bygga på helhetssyn och samordning mellan olika myndigheter. Kommunerna har ett samordnande ansvar för introduktionsinsatser för nyanlända.

Under den första tiden i en kommun får de nyanlända flyktingarna m.fl. sin försörjning tillgodosedd genom introduktionsersättning eller försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen (2001:453). Det är kommunerna som svarar för insatserna. Introduktionsersättning lämnas i enlighet med de normer som varje kommun fastställt.

Enligt gällande ordning lämnar staten ersättning till kommunerna för kostnader i samband med mottagandet och introduktionen av flyktingar och deras anhöriga enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Huvuddelen av den statliga ersättningen är en schablonersättning som lämnas med ett fast belopp per mottagen person. Ersättningen avser att täcka kostnader för försörjningsstöd, undervisning i svenska och andra introduktionsinsatser. En förutsättning för att kommunen skall få schablonersättningen är att den, tillsammans med den berörda personen, upprättar en individuell introduktionsplan. Samråd skall alltid ske med andra myndigheter som deltar i arbetet med introduktionen. Det övergripande målet med introduktionsplanen är att genom en individuellt anpassad introduktion ge individen goda förutsättningar att bli självförsörjande och delaktig i det svenska samhället. En kommun som träffar en överenskommelse med Integrationsverket om att ta emot nyanlända får även en grundersättning som är oberoende av antalet mottagna nyanlända.

Mot bakgrund av det ovan anförda kan utskottet konstatera att introduktionen för nyanlända invandrare syftar till att ge dem förutsättningar att kunna försörja sig själva och bli delaktiga i samhället. Integrationsverket har till uppgift att stödja och främja kommunernas introduktion.

Utskottet noterar att Utredningen om flyktingmottagande och introduktion under hösten 2003 avlämnat sitt slutbetänkande Etablering i Sverige (SOU 2003:75). Utredningen lämnar en rad förslag som rör introduktion och mottagande av flyktingar i kommunerna. När det gäller individens försörjning föreslås bl.a. att en statlig skattefri etableringsersättning införs som betalas ut direkt till den berättigade personen under maximalt ett år så snart bosättning skett och en handlingsplan föreligger. Den som avviker från handlingsplanen skall ges reducerad ersättning. När det gäller det statliga ersättningssystemet föreslås bl.a. att det riktade statsbidraget till kommunerna tas bort. Kommunerna får i stället ersättning via det generella statsbidragssystemet och med kostnadsutjämning för de delar som återstår sedan det som går till försörjning tagits bort, dvs. för sfi-undervisning och annan verksamhet som blir två separata verksamhetsgrenar under en övergångsfas. Utskottet noterar även att Integrationsverket i regleringsbrevet för budgetåret 2004 har fått i uppdrag att göra en uppföljning av hur nyanlända invandrare (kvinnor, män, flickor och pojkar) har etablerats i samhället i förhållande till målet för introduktionen om egenförsörjning och delaktighet. Uppföljningen skall redovisas vid sidan om årsredovisningen.

Utskottet uppmärksammar vidare att i betänkandet Vidare vägar och vägen vidare – svenska som andraspråk för samhälls- och arbetsliv (SOU 2003:77) beaktas frågor rörande sfi-utbildningen och svenska som andraspråk. Enligt direktiven skulle utgångspunkt för denna utredning vara att skapa en högkvalitativ utbildning i svenska språket och därigenom kunna stärka språkinläringen, höja svenskutbildningens status och öka möjligheterna att anpassa utbildningen och utbildningsmålen till individernas behov och förutsättningar. Utredningen gör bl.a. bedömningen att kommunen även fortsättningsvis bör

vara enda huvudman för sfi-undervisningen, men att de skilda förutsättningarna och kommunernas relativt stora frihet innebär att det inte är relevant att föreslå *en* modell för sfi. Utredningen föreslår vidare att sfi skall upphöra att vara en egen skolform inom det offentliga skolväsendet och inordnas i skolformen kommunal vuxenutbildning. Utredningen betonar även vikten av att kunna kombinera sfi-utbildningen med förvärvsarbete.

Utskottet noterar dessutom att i Etablering i Sverige (SOU 2003:75) framhålls att utbildning i svenska måste kunna erbjudas i olika miljöer, att utbildningen skall kunna kombineras med arbete, utbildning m.m. samt att nyanlända måste uppmärksammas i den fortsatta försöksverksamheten med validering.

Utskottet kan konstatera att ett flertal utredningsförslag har lagts fram för att förbättra undervisningen i svenska för invandrare och avvaktar beredningen av dessa. Motion Sf18 avstyrks med det ovan anförda.

Regeringens skrivelse 2003/04:49 bör läggas till handlingarna.

Integrationspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om integrationspolitikens grunder och målsättningar, användningen av begreppet invandrare, tillämpningen av integrationspolitiken samt utvärdering av samhällskostnaden för diskriminering på grund av kön, ålder, etnicitet, funktionshinder och sexuell läggning.

Jämför reservationerna 6 (m), 7 (fp), 8 (kd), 9 (c) och 10 (mp).

Bakgrund

Målen för integrationspolitiken beslutades av riksdagen hösten 1997 (prop. 1997/98:16, bet. 1997/98:SfU6, rskr. 1997/98:68) och har kompletterats eller ändrats vid två tillfällen (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:SfU2, rskr. 2000/01:72 och prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:SfU2, rskr. 2002/03:46). Integrationspolitikens mål som de formulerats fr.o.m. 2003 är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund samt en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Målen för integrationspolitiken innebär att samhällets etniska och kulturella mångfald skall tas som utgångspunkt för den generella politikens utformning och genomförande på alla samhällsområden och nivåer. Invandrades behov skall, precis som andras behov, beaktas inom ramen för den generella politiken. Integrationspolitiken skall således inte, som tidigare, vara inriktad på invandrare. Dessa skall inte heller behandlas som en homogen grupp utan

åtgärder skall utformas flexibelt utifrån individuella behov. Introduktionen av nyanlända flyktingar m.fl. skall däremot fortsätta att vara en såråtgärd. Denna skall utgå från den enskilda invandrarens bakgrund och förutsättningar. Sär- lösningar för invandrare skall därmed i huvudsak bara avse den första tiden i Sverige.

Det integrationspolitiska arbetet skall särskilt inriktas på att ge stöd till individers försörjning och delaktighet i samhället, värna grundläggande de- mokratiska värden och verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och motverka rasism, främlingsfientlighet och diskriminering.

Regeringen har under våren 2002 i skrivelse 2001/02:129 Integrationspoli- tik för 2000-talet redovisat utvecklingen inom olika samhällsområden i förhållande till riksdagens beslut om mål och inriktning för integrationspoli- tiken. Regeringen redovisade också sin syn på den framtida inriktningen av integrationspolitiken. Skrivelsen 2001/02:129 behandlades av utskottet i betänkande 2001/02:SfU15.

Motioner

I motion Sf325 yrkandena 1–5 och 7 av Sten Tolgfors m.fl. (m) framhåller motionärerna att den socialdemokratiska integrationspolitiken brister genom att dels ovanifrån betrakta samhället såsom bestående av ett antal kollektiv vari människor har gemensamma problem och behov, dels ta hand om män- niskor, styra deras liv och lägga till rätta deras situation, vilket har resulterat i att människor förlorat makt och möjligheter att påverka sin egen situation. Motionärerna anför att den ofrivilliga segregationen inte är etniskt definierad utan en socialt och kunskapsmässigt betingad situation och därmed möjlig att förändra. Motionärerna anför vidare att socialdemokraterna söker lösa frågor med ofrivillig segregation genom att använda särlosningar. Politiken måste i stället ägnas åt att skapa goda förutsättningar för människor att förverkliga sina egna drömmar. Det behövs därför generella möjligheter och generella lösningar på gemensamma problem för människor i Sverige. Politiken för att bryta ofrivillig segregation måste vara inriktad på att förmå enskilda männi- skor och göra det möjligt för dem att ta ansvar, utbilda sig och växa. Så långt det är möjligt skall det ställas samma krav på och ges lika möjligheter för alla som bor i Sverige. Vad det gäller regeringens användning av begreppet etnisk segregation anför motionärerna att det är tillgången till det övriga samhället som ofta brister. Det är den ofrivilliga segregationen – utanförskapet och maktlösheten – som måste brytas, inte segregationen i allmänhet som kan vara både positiv och negativ ur individens synvinkel. Motionärerna begär att vad som nu anförts skall ges regeringen tillkänna.

I motionens yrkande 27 begärs ett tillkännagivande om regeringens an- vändning av invandrarbegreppet. Motionärerna framhåller att regeringens definition bidragit till att hålla människor utanför. En mycket stor del av dem som staten definierat som invandrare är i själva verket så integrerade på ar-

betsmarknaden och i samhället i stort att det utländska ursprunget är irrelevant för dem själva och omgivningen. Begreppet bör därför användas med urskiljning. Det är delaktigheten i samhället som är det centrala.

I motion Sf326 yrkande 1 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om strukturella problem och omhändertagandementalitet som ett hinder för integration. Motionärerna menar att strukturella problem finns i form av skatter som hindrar arbete och företagande, rigida arbetsmarknadslagar och krångliga regler för nyföretagande samt bidragssystem som hindrar egenförsörjning. Omhändertagandementaliteten innebär att socialdemokratien underkastar människorna samhällets makt i stället för att lita på individens egen kraft och förmåga att själv bestämma, oavsett födelseort, hudfärg eller religion.

I motion Sf346 yrkande 1 av Ana Maria Narti (fp) begärs ett tillkännagivande om en decentraliserad arbetsmarknads- och integrationspolitik. Motionären anför att den traditionella socialdemokratiska integrationspolitiken lider av en övertro på den offentliga sektorn, en tro som ofta omvandlar landets invånare till passiva mottagare av åtgärder och program utan möjlighet att själva påverka sin situation, ta ansvar och handla för att försvara sina rättigheter. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att tyngdpunkten bör flyttas från centrala myndigheter och organisationer till invandrarna själva. Integrationspolitiken kan inte leda till integration så länge som landets nya invånare inte har egen makt, inte själva tillåts ta ansvar för att komma in i arbetslivet och handla som engagerade deltagare i samhällslivet.

I motion Sf402 yrkande 1 av Sven Brus m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om att integrationspolitiken skall gå från ett ”omhändertagandeperspektiv” till att ge människor förutsättningar för att kunna ta ansvar för sitt eget liv. Staten skall medverka till att underlätta och skapa förutsättningar men inte planera och ta kontroll över människors liv. Integrationspolitiken skall även präglas av ett medborgarperspektiv.

I motion Sf396 yrkande 17 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) begärs ett tillkännagivande om en tydligare antidiskrimineringspolitik. Motionärerna framhåller att meriter och kompetens skall gälla vid personalrekrytering. Diskriminering av personer med invandrabakgrund måste åtgärdas, och dessa åtgärder bör prioriteras i högre omfattning än vad som görs i dag.

I motion Sf347 av Kerstin Engle m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om satsningar på integration. Motionärerna framhåller att många bra initiativ redan tagits fram inom integrationsområdet, men att det återstår mer att göra, särskilt inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet.

I motion Sf393 av Marianne Carlström m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att samarbetet mellan stat, kommun, näringsliv och föreningsliv behöver öka, bl.a. genom fortsatta initiativ till en samordning av introduktionen för nyanlända. Regeringen bör i samtal med arbetsmarknadens parter arbeta fram ett program för ökad integration i samhället.

I motion Sf247 av Luciano Astudillo (s) begärs att regeringen ger Integrationsverket i uppdrag att ta fram relevanta integrationsindikatorer för att bättre styra integrationspolitiken. Att integrationspolitiken upplevs som misslyckad eller att den inte uppnår sina mål, menar motionären handlar om ett styrningsproblem snarare än otillräckliga resurser.

I motion Sf364 av Mona Jönsson m.fl. (mp) begärs att regeringen tillsätter en utredning om samhällskostnaden för diskriminering på grund av kön, ålder, etnicitet, funktionshinder och sexuell läggning. Motionärerna menar att frågan inte är vad invandringen kostar, utan vad det kostar samhället att människor med annan etnisk bakgrund än den svenska diskrimineras, t.ex. på arbetsmarknaden. De kostnader som uppstår när individers fulla potential inte tas till vara av samhället måste utredas.

Utskottets ställningstagande

Som angivits ovan är integrationspolitiken inget som enbart gäller vissa delar av befolkningen som t.ex. personer som invandrat eller personer med utländskt medborgarskap. Integration är i stället en process som omfattar hela befolkningen oavsett etnisk eller kulturell bakgrund. Invandrare skall inte ses som en homogen grupp. Integrationspolitiken är långsiktig och berör alla samhällsområden, t.ex. arbetsmarknad, utbildning, hälso- och sjukvård och kultur. Att insatser sker inom alla politikområden är av avgörande betydelse för att de integrationspolitiska målen skall kunna uppnås.

Som utskottet senast i betänkande 2002/03:SfU7 uttalat är en generell politik som ger lika möjligheter för alla och som även förmår att ta till vara allas erfarenheter, kunskaper och kvalifikationer en förutsättning för att de integrationspolitiska målen skall kunna uppfyllas. Särskilt betydelsefull är inriktningen på arbetsmarknads-, utbildnings- och bostadspolitiken. Det är den enskildes behov som skall motivera eventuella åtgärder. På den individuella nivån bör integration betraktas som ett livsprojekt, vars innehåll och mål endast kan bestämmas av individen själv. På den samhälleliga nivån kan dock staten sätta upp mål för vad som bör uppnås inom olika områden med hjälp av arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik, osv. och stödja den individuella integrationsprocessen genom att föra en politik som ger individen förutsättningar att förverkliga sina livsmål.

Med det anförda avstyrks motionerna Sf325 yrkandena 1–5 och 7, Sf326 yrkande 1, Sf346 yrkandena 1 och 3 samt Sf402 yrkande 1.

I den integrationspolitiska propositionen 1997/98:16 Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik anges att begreppet invandrare inte bör användas så att det förstärker ett ”vi-och-dom-tänkande.” I regeringens skrivelse 2001/02:129 Integrationspolitik för 2000-talet anges att begreppet invandrare skall användas nyanserat och på ett relevant sätt. Utskottet delade denna uppfattning (bet. 2001/02:SfU15). Enligt den arbetsgrupp som har sett över användningen av begreppet invandrare i lagar och förordningar och i myndigheters verksamhet (Ds 1999:48 och Ds 2000:43) bör begreppet invandrare användas endast när det gäller människor som själva har

flyttat till Sverige och folkbokförts här. Enligt SCB:s nya riktlinjer för statistik (2003) avser personer med utländsk bakgrund såväl utrikes födda personer som har invandrat, som personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Med svensk bakgrund avses personer som är födda i Sverige och som har minst en inrikes född förälder.

Vid behandlingen av ett motsvarande motionsyrkande om invandrarbegreppet under föregående riksmöte anförde utskottet att en annan möjlighet är att använda begreppet invandrad, då detta till skillnad från invandrarbegreppet beskriver en aktiv handling (bet. 2002/03:SfU7).

Med hänvisning till det anförda får motion Sf325 yrkande 27 i huvudsak anses tillgodosedd och avstyrks.

Som utskottet tidigare konstaterat, senast i betänkande 2003/04:SfU2, är utvecklingen inom integrationsområdet fortfarande inte tillfredsställande i förhållande till de mål som ställts upp. Även om det finns tendenser till en positiv utveckling är den etniska och sociala segregationen fortfarande stor. Insatser för att vända utvecklingen sker inom en mängd olika samhällsområden, men det behövs ytterligare insatser för att den etniska och kulturella mångfalden i samhället skall kunna tas till vara. Att det långsiktiga arbetet med att bryta segregationen och utanförskapet i samhället ännu inte fått genomslag på alla områden visar inte minst de åtgärder som vidtagits eller pågått inom en rad områden på både kommunal och statlig nivå.

Utskottet konstaterar att det pågår ett flertal utredningar inom det integrationspolitiska området och att flera förslag har lagts fram och är under beredning. Till exempel har en interdepartemental arbetsgrupp tillsatts i syfte att se över hur integrationspolitiken genomförs och följs upp. Arbetsgruppen skall bl.a. föreslå lämpliga indikatorer som möjliggör en mer sammanhållen uppföljning av insatser som sker för att nå integrationspolitiska mål. Vidare har Integrationsverket i regleringsbrevet för 2004 fått i uppdrag att tillsammans med berörda sektorsmyndigheter utveckla nyckeltal och indikatorer för integrationspolitiken på i första hand arbetsmarknaden, inom utbildningsområdet och bostadssektorn samt beträffande uppväxtvillkor för barn och ungdomar med utländsk bakgrund. En rapport skall redovisas senast den 15 mars 2005. Integrationsverket skall även senast den 15 mars 2006 redovisa en fördjupad analys av tillståndet och utvecklingen inom olika samhällsområden ur ett integrationspolitiskt perspektiv. Enligt utskottets mening är det mycket viktigt att noggrant följa utvecklingen och resultaten av det långsiktiga integrationsarbetet. Vidare kan utskottet konstatera att det under senare tid har vidtagits åtskilliga åtgärder för att stärka skyddet mot diskriminering och att det även pågår ett flertal utredningar inom diskrimineringsområdet.

Med det anförda får motion Sf247 anses tillgodosedd och avstyrks. Motionerna Sf347, Sf364, Sf393 samt Sf396 yrkande 17 avstyrks.

Svenskt medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om krav på språkkunskaper i svenska för beviljande av svenskt medborgarskap, avgifter för ansökan om svenskt medborgarskap, medborgarskapsцерemonier samt medborgarbok.

Jämför reservationerna 11 (fp) och 12 (kd) samt särskilt yttrande (v).

Motioner

I motion Sf219 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (m) begärs att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i lagen om svenskt medborgarskap att test av kunskaperna i det svenska språket ingår som ett kriterium för att kunna få svenskt medborgarskap. Motionärerna framhåller att ett sådant krav för medborgarskap är inte att betrakta som ett hinder utan snarare som ett gemensamt ansvar för samhället och den enskilde. Genom kravet ökar de enskilda individernas möjligheter på arbetsmarknaden, i samhället och i livet i det nya hemlandet.

I motion Sf326 yrkande 20 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om att acceptabla kunskaper i det svenska språket bör vara ett krav för medborgarskap. Motionärerna anför att om medborgarskapet skall kunna utnyttjas förutsätter det kunskaper om svenska lagar och andra förhållanden som i sin tur kräver vissa kunskaper i svenska språket. För att kunna delta i samhällslivet krävs ett visst mått av språkkunskaper. I yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning om hur språktester bör utformas.

I motion Sf394 av Yilmaz Kerimo och Tommy Waidelich (s) begärs ett tillkännagivande om kostnader vid ansökan om medborgarskap. Motionärerna framhåller att många inte har råd att ansöka om ett svenskt medborgarskap då de ofta saknar fast inkomst. Avgiften för ansökan om svenskt medborgarskap bör därför ses över.

I motion Sf326 yrkande 19 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om medborgarskapsцерemonier. I flera av Sveriges kommuner har inträdet som medborgare i Sverige sedan några år tillbaka uppmärksammats i samband med mindre церemonier. Motionärerna framhåller att medborgarskapsцерemonier med en officiell innebörd bör införas för att markera medborgarskapets betydelse, bl.a. som ett bevis på tillhörighet och deltagande i det svenska samhället.

I motion Sf402 yrkande 32 av Sven Brus m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om införandet av en medborgarbok och att en церemoni för överlämnandet genomförs. För att betona medborgarskapets rättigheter och skyldigheter föreslår motionärerna att alla nya medborgare, och alla övriga som uppnår myndighetsåldern 18 år, skall få en medborgarbok där medborgarskapets innebörd tydliggörs och samhällets grundvärderingar formuleras.

Överlämnandet av medborgarboken bör ske i samband med en ceremoni i hemkommunen där man välkomnar och uppmärksammar de nya svenskarna och de som blivit myndiga.

Utskottets ställningstagande

Den parlamentariska Medborgarskapskommittén hade i uppdrag (dir. 1997:5) att genomföra en allmän översyn av lagen om svenskt medborgarskap. Bland annat skulle kommittén överväga om krav på kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället borde uppställas för beviljande av medborgarskap. I dess slutbetänkande (SOU 1999:34) ansåg kommittén, främst på grund av rättviseskäl, att krav på språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället inte borde knytas till medborgarskapet. Frågor som berörde sådana kunskaper och undervisning var en uppgift för utbildningsväsendet, och erforderliga åtgärder borde vidtas långt tidigare än då frågan om naturalisation aktualiserades.

Regeringen ansåg i proposition 1999/2000:147 Lag om svenskt medborgarskap att krav på språkkunskaper eller kunskaper om det svenska samhället inte skulle införas som villkor för att få svenskt medborgarskap. Regeringen gjorde den bedömningen att det skulle vara förenat med betydande svårigheter att skapa en rättvis och praktiskt genomförbar ordning för det fall språkrav skulle införas. Kontrollen av att kunskapskravet uppnåtts skulle också enligt regeringen innebära en administrativ belastning som var svår att försvara.

Vid behandling av propositionen uttalade utskottet i sitt betänkande 2000/01:SfU8 att enligt utskottets mening ökar goda kunskaper i det svenska språket och om svenska samhällsförhållanden förutsättningarna för arbete och deltagande i samhällslivet. Utskottet delade regeringens bedömning att det allmännas uppgift bör vara att se till att professionell undervisning erbjuds och att den är av god kvalitet samt att undervisningen så långt möjligt anpassas till individuella förutsättningar och behov. Utskottet ansåg också att det ytterst är de enskilda individerna som måste ta ansvar för sin språkinläring. Samhället kan stimulera språkinläringen, men motivationen och kunskaperna kan inte tvingas fram. Enligt utskottets uppfattning skulle ett språkrav för erhållande av svenskt medborgarskap medföra svårigheter. Bland annat uppkommer frågan om vilken kunskapsnivå som skall uppnås och hur denna skall dokumenteras. Vidare skulle kontrollen av att kunskapskravet uppnåtts innebära en ökad administration. Utskottet delade regeringens bedömning att det skulle vara förenat med betydande svårigheter att få till stånd ett rättvist och praktiskt system.

Utskottet vidhöll sitt ställningstagande i betänkande 2001/02:SfU15 och 2002/03:SfU7.

Utskottet noterar att regeringen i juni 2002 tillsatte utredningen Utbildning i svenska för invandrare (dir. 2002:105) för att pröva hur skolformen svenska för invandrare (sfi) kan förnyas och organiseras. Enligt direktiven skulle utgångspunkt för detta arbete vara att skapa en högkvalitativ utbildning i det svenska språket och därigenom kunna stärka språkinläringen, höja svensk-

utbildningens status och öka möjligheterna att anpassa utbildningen och utbildningsmålen till individernas behov och förutsättningar. I utredningens slutbetänkande Vidare vägar och vägen vidare (SOU 2003:77) ges flera förslag till en reformerad sfi-undervisning. Utredningen gör bl.a. bedömningen att kommunen även fortsättningsvis bör vara enda huvudman för sfi-undervisningen, men att de skilda förutsättningarna och kommunernas relativt stora frihet innebär att det inte är relevant att föreslå *en* modell för sfi. Utredningen föreslår vidare att sfi skall upphöra att vara en egen skolform inom det offentliga skolväsendet och inordnas i skolformen kommunal vuxenutbildning. För att bättre spegla såväl målgrupp som innehåll och syfte med sfi-utbildningen föreslås även att utbildningen byter namn till Utbildning i svenska som andraspråk för samhälls- och arbetsliv. Utredningen betonar även vikten av att kunna kombinera sfi-utbildningen med förvärvsarbete.

Utskottet vidhåller tidigare ställningstaganden avseende språkkunskaper och medborgarskap. Motionerna Sf219 och Sf326 yrkandena 20 och 21 avstyrks.

När det gäller avgifter i medborgarskapsärenden kan utskottet konstatera att det av 11 § medborgarskapsförordningen (2001:218) framgår att avgift får tas ut för prövning av anmälan och ansökan enligt förordningen. Avgiften för ansökan om naturalisation är 1 500 kr. Ogifta barn under 18 år som omfattas av föräldrarnas naturalisationsbeslut är befriade från avgift. Avgift tas inte heller ut av statslösa som fått flyktningförklaring eller resedokument utfärdade av svensk myndighet. Utskottet har tidigare (senast i bet. 2002/03:SfU2) behandlat motionsyrkanden rörande avgifter vid ansökan om medborgarskap och därvid framhållit att det är mycket viktigt att försäkra sig om att avgiftens storlek inte är ett hinder för någon att ansöka om svenskt medborgarskap. Utskottet underströk att frågan om vilka kostnader som rimligen kan godtas bör utgå från att den enskilde aldrig skall behöva avstå från att ansöka på grund av avgiftsnivån och att avgifterna skall vara skäliga. Motion Sf394 avstyrks med hänvisning härtill.

När det gäller medborgarskapsceremonier har utskottet tidigare vid ett flertal tillfällen avstyrkt motionsyrkanden om införande av en statligt arrangerad ceremoni vid förvärv av svenskt medborgarskap, bl.a. i betänkande 2000/01:SfU8 Lag om svenskt medborgarskap. Utskottet har därvid påtalat att det står kommunerna fritt att anordna en högtidlighet för sådana kommuninvånare som beviljas svenskt medborgarskap och att så sker i flera kommuner. Utskottet delade regeringens bedömning att det är viktigt att nya medborgare välkomnas till det svenska samhället under värdiga former. Utskottet ställer sig därmed välvilligt till medborgarskapsceremonier och ser positivt på att sådana genomförs. Detta bör dock som hittills vara ett frivilligt åtagande för kommunerna, bl.a. av det skälet att medborgarskapet är nationellt, inte kommunalt.

Integrationsverket har haft i uppdrag att utarbeta ett informationsmaterial som ger exempel på hur särskilda ceremonier kan hållas för personer som förvärvat svenskt medborgarskap och sprida informationen till kommunerna. Verket har utarbetat skriften *Du gamla, du nya – Kommuner välkomnar landets nya medborgare*, som ger allmänna råd och tips om arrangemang.

Som en del av Integrationsverkets arbete inom ramen för uppdraget att verka för att nyanlända invandrades behov av stöd uppmärksammas samt att deras behov av särskild samhällsinformation tillgodoses har verket producerat *Sverige – en pocketguide*. Boken ger en allmän orientering om det svenska samhället, om landet och dess befolkning, om rättigheter, skyldigheter och möjligheter, etc. och distribueras till alla nyanlända som får uppehållstillstånd i Sverige. Boken har tidigare översatts till engelska, franska, lätt svenska och arabiska. Numera finns även en bosnisk, serbisk och kroatisk översättning.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf326 yrkande 19 och Sf402 yrkande 32.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Socialt utsatta områden, punkt 2 (fp)

av Bo Könberg (fp) och Linnéa Darell (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om socialt utsatta områden. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf326 yrkande 27 och avslår motionerna 2003/04:Sf402 yrkande 24 och 2003/04:Bo255 yrkande 2.

Ställningstagande

Problem i invandratäta områden beror i sig inte på den stora andelen invandrare utan på att det är områden med en hög arbetslöshet och stora sociala problem. Dessa socialt utsatta områden måste lyftas upp genom att det skapas en positiv spiral. Det handlar bl.a. om att se till att de nya svenskarna verkligen får tillträde till arbetsmarknaden och om att skapa magnetskolor. En annan åtgärd kan vara att lokalisera kommunala och statliga förvaltningar till de utsatta områdena. Förvaltningarna får med sig arbetstillfällen och genererar även behov av restauranger och andra servicenäringar.

2. Socialt utsatta områden, punkt 2 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om socialt utsatta områden. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf402 yrkande 24 och avslår motionerna 2003/04:Sf326 yrkande 27 och 2003/04:Bo255 yrkande 2.

Ställningstagande

Den mest kraftfulla åtgärden för att motverka segregation är att se till att alla bostadsområden har en blandad bebyggelse med flera olika upplåtelse- och bebyggelseformer. För detta behövs fler bostäder. Det behövs även en större andel bostadsrätter i många förorter. En viktig målsättning i integrationsarbetet är att alla skall bo i en trygg och attraktiv stadsdel. Kommunerna bör därför upprätta en bebyggelseinriktad brottsförebyggande policy, vilken framgår av översiktsplanen. Det skall även finnas en närpolis per 1 000 invånare. I alla nya detaljplaner och vid förändringar av detaljplaner bör vidare en konsekvensbeskrivning göras av hur planen kan tänkas förbättra eller försämra integrationen. Kommunala verksamheter och myndigheter eller stora privatföretag bör stimuleras till att flytta ut till miljonprogramsområden, vilket kan öka behovet av servicetjänster i området och därmed generera arbetstillfällen.

3. Mottagande av nyanlända flyktingar, punkt 3 (m)

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om mottagande av nyanlända flyktingar. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf18 yrkandena 1–5 och 10.

Ställningstagande

Förbättrad introduktion, syftande till egenförsörjning, är en nyckel till ökad integration av flyktingar i det svenska samhället. Staten måste ställa tydliga krav på introduktionens kvalitet. Samtidigt är det ett statligt ansvar att fullt ut finansiera mottagandet. Det är inte rimligt med ett system som kan få till effekt att en grupp människor i praktiken kan stängas ute från delar av landet.

Vi anser att följande principer bör vara utgångspunkter för ett nytt mottagningssystem: Flyktingpolitiken är en del av statens ansvar. Därmed bör det vara ett statligt ansvar att finansiera mottagandet. Eget ansvar och valfrihet skall vara vägledande principer vid flyktingmottagandet. Egenförsörjning skall alltid uppmuntras. Statens roll är att ge information och stöd. Inga människor som har uppehållstillstånd skall hindras att flytta. Dagens system för avtalsskrivning och kommunplacering bör avskaffas. Målet är att ha introduktion på heltid för alla som kan, där halva tiden lämpligen ägnas åt språkstudier och den andra halvan åt praktik på arbete. Reglerna måste dock utformas så att hänsyn till individuella förutsättningar tas. Det statliga anslaget bör delas upp i två delar: en introduktionspeng, som kan skapa valfrihet inom språkutbildningen, samt en ersättning som via den kommun man bosätter sig i används för introduktionsersättning och andra kommunala kostnader.

4. Sfi och praktik, punkt 4 (m, c)

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om sfi och praktik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf18 yrkandena 6–9.

Ställningstagande

Vi anser att svenska för invandrare (sfi) bör kombineras med arbetsmarknadsinsatser så att utbildare har möjlighet att kombinera språk- och yrkesutbildning eller praktik. En fördel med att undervisning i svenska sker parallellt med arbetspraktik är att det ger kontakter på arbetsmarknaden samt möjlighet att använda teoretiska språkkunskaper i praktiken. Det ger också företag möjlighet att utmana sina egna föreställningar. Idealt sett skulle praktikplatser kunna kombineras med något slags anställning, eller en väg till en framtida anställning. Målsättningen är att praktikplatser och liknande skall bidra till att personen i fråga får en anställning.

Vi anser att validering av utländsk utbildning och värdering av yrkeserfarenhet skall inledas under introduktionstiden. Lång väntan minskar värdet av en utbildning och människor bör därför få information om möjlighet till validering omedelbart. Myndigheter som validerar bör ges i uppdrag att se över om det är så att dagens validering kan se mer till tidigare utbildnings kunskapsinnehåll och mindre jämföra kursplaners upplägg. I dagsläget saknas även kompletteringsmöjligheter och lärlingsutbildningar. För att dra nytta av tidigare utbildning måste möjlighet till kompletteringsutbildningar finnas för att hindra att människor måste börja om från början. Lärlingsutbildning kan även vara bra för att människor snabbt skall komma ut på arbetsmarknaden.

5. Tvåspråkig undervisning, punkt 5 (m)

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tvåspråkig undervisning. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf18 yrkandena 11 och 12.

Ställningstagande

Skolor skall ha möjlighet att ge elever tvåspråkig undervisning. Det är ofta en nyckel till framgång. Ingen tror att en svensk elev i Engelska skolan lär sig sämre av tvåspråkighet. För många barn är det lättare att ta till sig ämnesundervisning på modersmålet. Den som har ett fungerande förstaspråk har lättare att lära ett nytt språk, varför modersmålsundervisning är viktig.

Närhetsprincipen skall inte behöva vara styrande för skolans rekrytering. Alla skall fritt kunna välja den skola vars profil passar dem bäst och ha makten att välja bort dåliga skolor. Barn kan inte användas som regeringens integrationspolitiska verktyg. Ingen skall behöva offra sig och gå i en dålig skola, bara för att politiker vill det. Elevers och föräldrars valmöjlighet måste vara den vägledande principen.

6. Integrationspolitik, punkt 7 (m)

av Per Westerberg (m), Anita Sidén (m) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om integrationspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf325 yrkandena 1–5, 7 och 27 och avslår motionerna 2003/04:Sf247, 2003/04:Sf326 yrkande 1, 2003/04:Sf346 yrkandena 1 och 3, 2003/04:Sf347, 2003/04:Sf364, 2003/04:Sf393, 2003/04:Sf396 yrkande 17 och 2003/04:Sf402 yrkande 1.

Ställningstagande

Tiotusentals människor i Sverige lever under betydligt sämre ekonomiska och sociala omständigheter än vad som vore möjligt. Detta är ett verkligt problem i många människors vardag. Regeringen beskriver ofta problemet som etnisk segregation. Vi menar att problemet snarare borde definieras som ofrivillig segregation. Den ofrivilliga segregationen är inte en ursprungsfråga, utan en socialt betingad situation. Segregationen styrs nämligen huvudsakligen av kunskapsbrist, socialt utanförskap och maktlöshet, alldeles oavsett vilket ursprung människor har. Det är det sociala utanförskapet och maktlösheten som måste brytas. Det är när människor hamnar i en situation där de saknar makt och möjlighet att påverka sina egna liv som problem uppstår. Härutöver finns också faktorer som bristande språkkunskaper och etnisk diskriminering, som för många höjer tröskeln för delaktighet i samhället.

En av den socialdemokratiska integrationspolitikens grunder har varit att ovanifrån betrakta samhället såsom bestående av ett antal kollektiv vari människor har gemensamma problem och behov. En annan har varit viljan att ta hand om människor, styra deras liv och lägga till rätta deras situation, vilket har resulterat i att människor förlorat makt och möjligheter att påverka sin

egen situation. Vi menar att politiken i stället måste ägnas åt att skapa goda förutsättningar för människor att förverkliga sina egna drömmar. Det behövs en bättre generell politik för att bryta kunskapsbrist, fattigdom, arbetslöshet, maktlöshet och utanförskap. Så få politiska särlösningar som möjligt skall användas. De generella systemen skall vara så flexibla att de kan anpassas efter allas våra behov. Kraven på, och möjligheterna för alla som bor i Sverige skall vara lika. Politiken skall vara inriktad på att göra det möjligt för enskilda människor att ta ansvar, utbilda sig och växa som individer.

Staten har under många år räknat dem som är födda utomlands eller har minst en förälder som är född utomlands som invandrare. Även om invandrarbegreppet numera begränsas till människor som själva är födda i andra länder måste det användas med urskiljning. Det förhållandet att en person är född i ett visst land säger mycket lite om livet och personen i övrigt. I stället är det delaktigheten i samhället som är det centrala.

7. Integrationspolitik, punkt 7 (fp)

av Bo Könberg (fp) och Linnéa Darell (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om integrationspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf326 yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04:Sf247, 2003/04:Sf325 yrkandena 1–5, 7 och 27, 2003/04:Sf346 yrkandena 1 och 3, 2003/04:Sf347, 2003/04:Sf364, 2003/04:Sf393, 2003/04:Sf396 yrkande 17 och 2003/04:Sf402 yrkande 1.

Ställningstagande

När människor lyckas få asyl i eller invandra till Sverige möter de en ännu högre mur än gränskontrollens: muren som hindrar dem att verkligen bli insläppta i det svenska samhället. Diskriminering och fördomar mot invandrare är ett stort hinder, men kan ej sägas utgöra huvudförklaringen till de stora skillnader som finns i sysselsättningsgrad mellan utlandsfödda och svenskfödda. Huvudförklaringen finns snarare i de verkliga strukturer som i dag hindrar hundratusentals gamla och nya svenskar från att leva värdiga och produktiva liv. Det handlar om skatter som hindrar arbete och företagande, om rigida arbetsmarknadslagor och krångliga regler för nyföretagande, om bidragssystem som hindrar egenförsörjning samt om en utbredd omhändertagandementalitet i samhällssystemet.

Integrationen blir inte ett faktum så länge som de människor som förväntas integrera sig i samhället inte får tala och agera för sig själva. Därför är Folkpartiets motto ”Du skall bestämma själv” lika relevant för en lyckad integrationspolitik som för ett bra samhällsliv i övrigt.

8. Integrationspolitik, punkt 7 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om integrationspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf402 yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04:Sf247, 2003/04:Sf325 yrkandena 1–5, 7 och 27, 2003/04:Sf326 yrkande 1, 2003/04:Sf346 yrkandena 1 och 3, 2003/04:Sf347, 2003/04:Sf364, 2003/04:Sf393 och 2003/04:Sf396 yrkande 17.

Ställningstagande

En grundläggande utgångspunkt för integrationspolitiken är att gå från ett omhändertagandeperspektiv till att ge människor förutsättningar för att kunna ta ansvar för sitt eget liv. Vi vill stärka människor och ge dem möjlighet till egenmakt. Staten skall medverka till att underlätta och skapa förutsättningar men inte planera och ta kontroll över människors liv. Samhället skall sträva efter att erbjuda medborgare jämlika levnadsvillkor och lika stora möjligheter att utvecklas och förverkliga sina livsprojekt. Livsprojekten skall inte möta några hinder så länge de inte inskränker andra människors rättigheter eller strider mot våra gemensamma rättsnormer.

Integrationspolitiken skall även präglas av ett medborgarperspektiv. Vi vill därför ge medborgarna möjlighet att organisera sig efter eget tycke. Man skall kunna bilda egna sammanslutningar, starta förskolor och skolor på etnisk grund. Vi tror att detta snarare stärker identiteten och därför gynnar integrationsprocessen.

9. Integrationspolitik, punkt 7 (c)

av Birgitta Carlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om integrationspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf396 yrkande 17 och avslår motionerna 2003/04:Sf247, 2003/04:Sf325 yrkandena 1–5, 7 och 27, 2003/04:Sf326 yrkande 1, 2003/04:Sf346 yrkandena 1 och 3, 2003/04:Sf347, 2003/04:Sf364, 2003/04:Sf393 och 2003/04:Sf402 yrkande 1.

Ställningstagande

Att invandrare inte är etablerade på arbetsmarknaden i samma utsträckning som personer med svensk bakgrund tyder på att personer med invandrabakgrund diskrimineras i någon mening. Personal skall rekryteras med meriter och kompetens som grund. Diskriminering vid rekryteringar måste åtgärdas, inte minst krävs en omfattande attityd- och opinionsförändring. Enligt svensk lag åläggs arbetsgivare och fackföreningar att på egen hand vidta åtgärder för att förebygga diskriminering. Det berör insatser vad gäller arbetsförhållanden och rekrytering. Åtgärder mot diskriminering gällande rekrytering av personer med invandrabakgrund bör prioriteras i högre omfattning än vad som görs i dag.

10. Integrationspolitik, punkt 7 (mp)

av Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om integrationspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf364 och avslår motionerna 2003/04:Sf247, 2003/04:Sf325 yrkandena 1–5, 7 och 27, 2003/04:Sf326 yrkande 1, 2003/04:Sf346 yrkandena 1 och 3, 2003/04:Sf347, 2003/04:Sf393, 2003/04:Sf396 yrkande 17 och 2003/04:Sf402 yrkande 1.

Ställningstagande

Den omfattande och dokumenterade diskrimineringen i det svenska samhället innebär inte bara att individer förvägras sin rätt till likabehandling. Diskrimineringen skapar också kostnader för samhället i stort. Många utredningar påtalar vad ”invandrare” kostar det svenska samhället.

Frågan är dock inte vad invandringen kostar, utan vad det kostar samhället att människor med annan etnisk bakgrund än den svenska diskrimineras, t.ex. på arbetsmarknaden. Vad innebär det för samhällsekonomin att en invandrare som är utbildad till läkare kör taxi, att en ingenjör arbetar som lokalvårdare, etc. Frågan är lika aktuell när det gäller andra former av diskriminering, som kön, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. De kostnader som uppstår när individens fulla potential inte tas till vara av samhället måste utredas.

11. Svenskt medborgarskap, punkt 8 (fp)

av Bo Könberg (fp) och Linnéa Darell (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om svenskt medborgarskap. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf326 yrkandena 19–21 och avslår motionerna 2003/04:Sf219, 2003/04:Sf394 och 2003/04:Sf402 yrkande 32.

Ställningstagande

För att kunna delta i samhällslivet krävs ett visst mått av språkkunskaper. År 2002 liksom i tidigare års riksdagsval fanns invandrartäta bostadsområden där färre än hälften röstade. Integrationsverket har slagit fast att det främst är bristande språkkunskaper som gör att personer med invandrabakgrund deltar i det politiska livet i mindre utsträckning än andra. Om medborgarskapet skall kunna utnyttjas förutsätter det kunskaper om svenska lagar och andra förhållanden som i sin tur kräver vissa kunskaper i svenska språket.

Reglerna för medborgarskap kan vara viktiga för integrationen. Vi menar att ett krav på acceptabla kunskaper i svenska för svenskt medborgarskap skulle förbättra integrationen. Motsvarande regel för medborgarskap finns också i de allra flesta länder och har tidigare förekommit i Sverige. Det skall naturligtvis finnas undantag, exempelvis personer med handikapp eller gamla människor som är analfabeter när de kommer hit eller har mycket svårt att lära sig ett nytt språk, men ändå bör få bli medborgare. Dispens skall dock inte ges till kvinnor och män som gifter sig med en person som är svensk medborgare, vilket skulle kunna få negativa konsekvenser för bl.a. invandrarkvinnor som kan bli isolerade av att inte lära sig språket. Den exakta kunskapsnivån som skall krävas för medborgarskap bör utredas vidare, men utgångspunkten skall vara att sfi-nivån skall räcka.

Medborgarskapet ger unika rättigheter, t.ex. rösträtt i riksdagsval och en ovillkorlig rätt att stanna i Sverige, som inte kan uppnås på annat sätt. Men medborgarskapet skall också vara förenat med vissa tydliga krav. Dit hör exempelvis att inte bedriva brottslig verksamhet under den tid man har uppehållstillstånd. Det skall således vara något eftersträvt att bli svensk medborgare. Medborgarskapet skall vara ett erkännande av att man uppfyllt ett antal kriterier som ger vissa fördelar. Om det blir så, kan det ha positiva effekter redan tidigt i integrationsprocessen.

Med denna syn är det naturligt att själva erhållandet av medborgarskapet förknippas med en viss högtidlighet. I flera av Sveriges kommuner har inträdet som medborgare i Sverige sedan några år firats i samband med mindre ceremonier som uppmärksammar händelsen och dess betydelse för de invol-

verade. Med anledning av de positiva erfarenheterna av detta bör regeringen överväga att genomföra medborgarskapsceremonier i en större utsträckning och med en officiell innebörd.

12. Svenskt medborgarskap, punkt 8 (kd)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om svenskt medborgarskap. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf402 yrkande 32 och avslår motionerna 2003/04:Sf219, 2003/04:Sf326 yrkandena 19–21 och 2003/04:Sf394.

Ställningstagande

För att betona medborgarskapets rättigheter, men också dess skyldigheter, anser vi att alla nya medborgare och alla 18-åringar skall få en medborgarbok där medborgarskapets innebörd tydliggörs och samhällets grundvärderingar formuleras.

Boken bör förmedla den värdegrund som beskrivs i skolplanen, nämligen människolivets ocränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta, vilka är de värden som skolan skall gestalta och förmedla. Denna värdegrund härleds från den etik som förvaltas i kristen idétradition och i västerländsk humanism. Överlämnandet av medborgarboken bör ske i samband med en ceremoni i hemkommunen, där man välkomnar och uppmärksammar de nya svenskarna och dem som blivit myndiga.

Särskilt yttrande

Svenskt medborgarskap, punkt 8 (v)

Kalle Larsson (v) anför:

Medborgarskapet har en grundläggande betydelse för människors möjligheter att delta i och påverka samhällslivet. Det bidrar också till en känsla av samhörighet och underlättar därmed integrationen. Därför bör det underlättas för de utländska medborgare som bor i Sverige att erhålla svenskt medborgarskap.

Det kostar i dag 1 500 kr att ansöka om svenskt medborgarskap (naturalisation). Vi anser att ingen skall behöva avstå från att ansöka om svenskt medborgarskap på grund av avgiftens storlek. Vi vill därför verka för att avgiften helt tas bort.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2003/04:49 Lokalt utvecklingsarbete i storstäderna.

Följdmotioner

2003/04:Sf17 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ta till vara de goda erfarenheterna från storstadssatsningen.

2003/04:Sf18 av Per Westerberg m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flyktingpolitiken bör vara ett statligt ansvar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att eget ansvar och valfrihet ska vara vägledande principer vid flyktingmottagandet och att egenförsörjning alltid skall uppmuntras .
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dagens system för avtalsskrivning och kommunplacering bör avskaffas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att målet bör vara att ha introduktion på heltid för alla som kan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det statliga anslaget bör delas upp i en introduktionspeng, som kan skapa valfrihet och mångfald inom språkutbildningen, och en ersättning för kommunala kostnader.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att SFI bör kombineras med arbetsmarknadsinsatser .
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att validering av utländsk utbildning och värdering av yrkeserfarenhet skall inledas under introduktionstiden .
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att myndigheter som validerar bör ges i uppdrag att se mer till tidigare utbildnings kunskapsinnehåll och mindre jämföra kursplaners upplägg.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjlighet till kompletteringsutbildningar och lärlingsutbildningar

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens ansvar för en fungerande vård av tortyrskadade människor samt nationellt uppdrag för kunskapsutveckling och stöd på detta område.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolor skall ha möjlighet att ge elever tvåspråkig undervisning
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla skall ha möjlighet att fritt välja den skola som passar dem bäst.

2003/04:Sf19 av Christina Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en fortsatt uthållig storstadspolitik.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:Sf219 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i lagen om medborgarskap (2001:82) att test av kunskaperna i det svenska språket ingår som ett kriterium för att kunna få svenskt medborgarskap i enlighet med vad som anförs i motionen.

2003/04:Sf247 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen begär att regeringen ger Integrationsverket i uppdrag att ta fram relevanta integrationsindikatorer för att bättre styra integrationspolitiken.

2003/04:Sf305 av Börje Vestlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en snar utvärdering av storstadspolitikens integrationsmål.

2003/04:Sf325 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den socialdemokratiska integrationspolitikens brister.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den ofrivilliga segregationens sociala orsaker.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om problemen med regeringens vilja att använda särlösningar för att bryta segregationen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grunderna i en generell politik för att bryta ofrivillig segregation och utanförskap.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om problemen med regeringens användning av begreppet "etnisk segregation".
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det så långt det är möjligt skall ställas samma krav på och ges lika möjligheter för alla som bor i Sverige.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens användning av invandrarbegreppet.

2003/04:Sf326 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om strukturella problem och omhändertagandementalitet som hinder för integration.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medborgarskapsceremonier.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att acceptabla kunskaper i svenska språket bör vara ett krav för medborgarskap.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning om hur språkstest bör utformas.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att "lyfta" socialt utsatta områden.

2003/04:Sf346 av Ana Maria Narti (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en decentraliserad arbetsmarknads- och integrationspolitik.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de nya invånarnas egen makt.

2003/04:Sf347 av Kerstin Engle m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsningar på integration

2003/04:Sf364 av Mona Jönsson m.fl. (mp):

Riksdagen begär att regeringen som sin mening tillsätter en utredning om vad samhällskostnaden är för diskriminering på grund av kön, ålder, etnicitet, funktionshinder och sexuell läggning.

2003/04:Sf393 av Marianne Carlström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetet med integration.

2003/04:Sf394 av Yilmaz Kerimo och Tommy Waidelich (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kostnader vid ansökan om svenskt medborgarskap.

2003/04:Sf396 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tydligare antidiskrimineringspolitik.

2003/04:Sf402 av Sven Brus m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgångspunkterna för integrationspolitik.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utplacering av myndigheter, institutioner och kommunal verksamhet till "invandrartäta" områden.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av en medborgarbok och att en ceremoni för överlämnandet genomförs.

2003/04:Bo255 av Ronny Olander (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Integrationsverket bör överväga hur integrationsarbetet i bostadsmiljöerna kan stödjas genom bättre utnyttjande av de möjligheter som erbjuds i koloniträdgårdsverksamheten.